

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยสรุปผล และนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

จากการศึกษาสภาพของโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความปลอดภัยของนักเรียน ด้านประสิทธิภาพการศึกษา ด้านโอกาสการศึกษา และด้านคุณภาพการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

1.1 สภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ ด้านประสิทธิภาพการศึกษา ด้านความปลอดภัยของนักเรียน ด้านคุณภาพ การศึกษา และด้านโอกาสการศึกษาลำดับ

1.2 สภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประสิทธิภาพการศึกษา ด้านความปลอดภัยของนักเรียน ด้านคุณภาพการศึกษา และด้านโอกาสการศึกษาตามลำดับ

1.3 สภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความปลอดภัยของนักเรียน ด้านประสิทธิภาพการศึกษา ด้านโอกาส โอกาสการศึกษา และด้านคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามจำนวนระดับการจัดการศึกษา พบว่า

1.4 สภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพการศึกษา ด้านความปลอดภัยของนักเรียน และ ด้านโอกาสการศึกษาตามลำดับ

1.5 สภาพของโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประสิทธิภาพการศึกษา ด้านความปลอดภัยของนักเรียน ด้านโอกาสการศึกษา และ ด้านคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

2. เมื่อเปรียบเทียบสภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่จัดการศึกษา 3 ระดับ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ ไม่แตกต่างกัน โดยมีระดับการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

2.1 เมื่อเปรียบเทียบสภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ โรงเรียน

ที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ ไม่แตกต่างกัน โดยมีระดับการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.2 เมื่อเปรียบเทียบสภาพของโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ ไม่แตกต่างกัน โดยมีระดับการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.3 เมื่อเปรียบเทียบสภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ ไม่แตกต่างกัน โดยมีระดับการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อภิปรายผล Rajabhat Mahasarakham University

จากการวิจัย พบว่า สภาพของโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานในการดำเนินงานโครงการนำร่องการศึกษาภาคบังคับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ปี 2543 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม (2543 : 3) ได้สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ก้าวหน้าและเป็นผลดี โดยมีการดำเนินงานในนโยบาย 4 ด้าน คือ ด้านโอกาสการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพการศึกษา และด้านความปลอดภัยของนักเรียน และสอดคล้องกับรายงานผลการสรุปผลการดำเนินงานโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ของฝ่ายวิจัยและประเมินผล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ (2543 : 7-8) ที่พบว่า โรงเรียนทุกโรงทราบยุทธศาสตร์ จุดประสงค์ เป้าหมาย ค่อนข้างชัดเจน จนสามารถจัดทำแผนปฏิบัติ / โครงการ / กิจกรรม เพื่อสนองตัวชี้วัดสภาพ

ความสำเร็จ 10 ตัวชี้วัด โดยคำนึงถึง ศักยภาพที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่น และยังคงคล้องกับรายงานความก้าวหน้าโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม (2543 : 5 – 7) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ข้าราชการครู และประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจชัดเจน และเห็นด้วยอย่างยิ่งในรูปแบบและวิธีการดำเนินงาน โดยผู้บริหารข้าราชการครูผู้สอน และประชาชนให้ความสำคัญในการดำเนินงานนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี อยู่ในระดับมากเช่นกัน จากผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติมีกรอบแนวทางในการดำเนินงานโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีที่เป็นนโยบายเดียวกัน ซึ่งปีงบประมาณ 2543 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดกรอบนโยบาย 4 ด้าน ต่อเนื่องเชื่อมโยงจากที่ได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปลายปี 2540 เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาระดับพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึง มีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบจัดการศึกษาภาคบังคับอยู่ในปัจจุบัน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม, 2543 ก : 1) โดยมีเป้าหมาย ให้เขตพื้นที่จัดนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี อำเภอละอย่างน้อย 1 ตำบล และจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ใน 1 ตำบล ต้องได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าทุกด้าน แบบองค์รวมตามนโยบาย 4 ด้าน คือ ด้านโอกาสการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพการศึกษา และด้านความปลอดภัยของนักเรียน และได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานแต่ละระดับที่ชัดเจน ในขณะที่เดียวกันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานประชุมสัมมนา ให้นุเคราะห์ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และทุกโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่นำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ กรรมการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ทราบแนวทางการดำเนินงานนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงานที่ตรงกัน และสามารถวางแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้การดำเนินงานโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. สภาพของโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ที่โรงเรียนมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน และโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ มีการดำเนินงานโดยภาพรวมมากกว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษา 2 ระดับ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ มีกรอบแนวทางในการดำเนินงานโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เดียวกัน โดยหน่วยงานทุกระดับในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับกรมลงมาจนถึงระดับตำบลที่เป็นพื้นที่เป้าหมายจัดทีมงานให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ หรือสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มเติมประสานงาน รวมทั้งนิเทศ ติดตามผล ตรวจสอบให้พื้นที่เป้าหมายนำร่องสามารถดำเนินงานไปตามทิศทางที่นโยบายกำหนด กอรปกับเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2543 คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาตำบล สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำการประเมินผลจัดทำรายงานความสำเร็จเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมอุปสรรค ปัญหา เสนอหน่วยงานเหนือและสาธารณชนทราบ เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาในปีต่อไป (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. 2543 : 5) สอดคล้องกับการวิจัยของ สังเวช ศรีหรั่ง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียน ประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เกิดผลการวิจัยดังกล่าวได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการดำเนินงานในโครงการนำร่องการจัดการศึกษา ภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมด้านคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีระดับการดำเนินงานน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหาร ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ตรงตามความต้องการของครู

อาจารย์ กรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ และโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษา 3 ระดับ ให้มากขึ้น

2. ในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบาย จุดเน้นในการดำเนินงานที่ตรงกัน โดยการใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท และควรมีทีมงานในการนิเทศติดตามที่เป็นระบบและมีการรายงานผลการดำเนินการต่อต้านสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

2. ควรศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน จัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา

3. ควรทำการวิจัยทำนองเดียวกัน ในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโครงการนำร่อง การจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับวางแผนการดำเนินงานต่อไป